

2060 *ny 10k toelading*
MEMORANDUM

Van: Jhr. Mr. J. A. de Ranitz

Datum: 19 december 1967
No 732

Aan: M via S

Onderwerp: V.K. en de E.E.G.

cc: T
POAD
DGES
DEU

K
vide pag 3.

Na mijn terugkeer van de NAR uit Brussel heb ik kennis genomen van de diverse stukken op het gebied van hetgeen moet geschieden na het uitbreken van de crisis in de E.E.G. en in de eerste plaats van de mogelijke samenwerkingsvormen met Engeland.

Ik moge terzake zelf het volgende opmerken.

Naar mijn mening dient er van te worden uitgegaan dat de toetredingsaanvraag in de eerste plaats een politieke daad was en dat ook de weigering van Frankrijk om onderhandelingen aan te gaan een politieke daad is. Het is derhalve nodig om deze problematiek in eerste instantie te blijven zien in het politieke vlak; ook door de Engelsen wordt dit zo gezien, getuige de wijze waarop zij in Londen met U spraken en de benadering die h.t.s. in het gesprek op 13 dezer plaats vond.

Mij is bekend dat de Engelsen denken aan een zo groot mogelijke groep, d.w.z. de Vijf als geheel. Ik vrees dat alsdan veel wordt verwaterd en zou er dan ook meer voor voelen om een bilateraal initiatief te nemen. Dit ware wel aanstonds met de Belgen en Luxemburgers op te nemen opdat de mogelijkheid van een Benelux initiatief open wordt gehouden. Men zou dan mogen hopen dat Italië en wellicht ook Duitsland de aangegeven weg althans gedeeltelijk zullen willen volgen, waardoor een herhaling van de ongelukkige gang van zaken in 1963 wordt voorkomen.

Het WEU kader lijkt zich minder te lenen voor een exercitie als de onderhavige, omdat in die organisatie toch altijd het Franse veto een belangrijke rol blijft spelen. Wij hebben in de afgelopen jaren gezien hoe moeilijk het is WEU overleg werkelijk reëel op gang te brengen tengevolge van de constate franse tegenstem. Wel meen ik dat in de WEU de consultaties zouden moeten worden voortgezet, waarbij aldus Frankrijk op de hoogte wordt gehouden van hetgeen zich in de samenwerking van de Vijf (individueel of gezamenlijk) met Engeland afspeelt. Men krijgt dan als het ware een omgekeerd complement van wat zich tegenwoordig voordoet, waarbij immers Engeland in de WEU op de hoogte wordt gehouden van de situatie in de Zes.

MEMORANDUM

Van: Jhr. Mr. J. A. de Ranitz

Datum:

Aan:

Onderwerp:

- 2 -

Hoewel het enigszins tegen het gedegen Nederlandse karakter ingaat institutionele voorzieningen te treffen voordat men tot in details weet welke richting men ingaat, meen ik dat in dit geval deze weg toch moet worden gekozen omdat het hier in de eerste plaats gaat om tegenover het Engelse volk alsook tegenover de E.E.G.-partners en met name Frankrijk, duidelijk te maken dat Nederland en hopenlijk ook de andere vier van de Vijf het er thans niet bij willen laten.

Mijn gedachten gaan dan ook in de reeds door U aangeduide weg, t.w. een soort van raam-verdrag à la het Frans-Duitse verdrag van 1963. Dit voorziet in regelmatige bijeenkomsten van Ministers en hoge ambtenaren op het gebied van buitenlandse politiek, defensie en cultuur. Economische onderwerpen zijn in het Frans-Duitse verdrag achterwege gelaten omdat deze in de E.E.G. worden behandeld. Uiteraard zou bij een samenwerkingsverdrag met Engeland een ruime plaats moeten worden ingeruimd juist voor economische onderwerpen en meer in het bijzonder technologische samenwerking. Hierbij zij gerefereerd aan hetgeen de Staatssecretaris reeds schreef in zijn nota aan de REZ dd. 12 dezer.

Daarentegen zal naar ik meen de samenwerking op het terrein van defensie kwesties zich dienen te beperken tot aangelegenheden van wapenproductie e.d. Wij hebben ons steeds gesteld op het standpunt dat er naast de Atlantische samenwerking op het gebied van militaire planning geen plaats is voor soortgelijke samenwerking op Europees terrein.

Terzijde zij aangetekend dat er een overigens zeer beperkte vorm van Brits-Noors-Nederlandse samenwerking bestaat op het gebied van Defense Research. Hier zijn uiteraard wel mogelijkheden voor intensivering.

De samenwerking op het gebied van cultuur is in het Frans-Duitse verdrag in belangrijke mate gericht op uitwisseling van jongeren e.d. Gezien het feit dat aan de Engelsen zo vaak wordt verweten onvoldoende begrip te hebben voor hetgeen zich op het Continent afspeelt liggen hier ongetwijfeld mogelijkheden.

*op basis
+ termijn*

-3-

MEMORANDUM

Van: Jhr. Mr. J. A. de Ranitz

Datum:

Aan:

Onderwerp:

- 3 -

Bij mijn suggesties zit ik enigszins omhoog met de drie overige gegadigden voor het lidmaatschap van de E.E.G. Alvorens hieromtrent concrete suggesties te doen lijkt het mij dat afgewacht zou moeten worden hoe deze landen zelf reageren op de thans ontstane situatie. Uiteraard zal Nederland ook t.a.v. hen een volstrekte openheid willen handhaven.

Ten aanzien van de thans te volgen procedure zou U, indien U zich in beginsel met bovenstaande gedachten zou kunnen verenigen, hiervan mededeling kunnen doen aan de Ministerraad.

De REZ lijkt mij voor het zo uitgebreide terrein als dat voor de samenwerking met Engeland wordt voorzien minder geschikt, al zullen gedeelten daarvan wel in de REZ kunnen worden behandeld.

Voorts lijkt het nuttig op korte termijn over deze aangelegenheden contact te nemen met de Belgen, al ware het slechts om voortijdige initiatieven hunnerzijds te vermijden.